

kazu a nezávisle na pokynu, příkazu, poukazu nebo schválení dlužníka, tedy každé takové jednání a počínání, které vychází z vlastního podnětu a rozhodnutí pachatele. Nevyhledává se, by pachatel vedl samostatně celý podnik dlužníkův, nebo věci určitého druhu, stačí a zodpovědnost jeho jest odůvodněna, když vede samostatně vůbec jisté věci dlužníkovy, bez ohledu na jejich početnost nebo druh, ba stačí, když se to stalo i v jednotlivém případě, je-li jeho zásah ve příčinné souvislosti s protiprávním výsledkem. Vždy záleží na samostatnosti jednání pachatele, takže sem nespadá na př. činnost podřízené námezdní síly.

Státní zastupitelství vytýká v odvolání především, že při vyměření trestu nemělo být použito ustanovení §§ 266 a 261 tr. zák. a žádá zvýšení trestu. Pokud odvolání dovozuje, že polehčující okolnosti doznání nelze přikládati valnou váhu, ani netvrdí, že k doznání, které tu co do skutkových okolností opravdu bylo, nemělo být vůbec přihlíženo, a, pokud poukazuje na výši škody, neuvádí, v čem škoda záležela. Nálezací soud zhodnotil správně okolnosti polehčující a přitěžující a právem použil mimořádného práva zmírňovacího podle § 266 tr. zák. Odvolání je však v právu, pokud vytýká, že trest byl obžalovanému změněn v peněžitou pokutu, neboť sociální a společenské postavení obžalovaného, zdůrazňované nálezacím soudem, nelze o sobě považovati za okolnosti zvláštního zřetele hodné, jak je má na mysli ustanovení § 261 tr. zák. Bylo proto odvolání v tomto směru vyhověti a vyměřiti obžalovanému trest vězení, jak ustanovuje předpis § 486 b) čís. 3 tr. zák.

Čís. 3938.

Tvrzení, že kdo intrikami chtěl odstraniti osoby sobě nepohodlné (vyhoditi je z volební soutěže), je viněním z nečestného jednání (z opovrhlivých vlastností nebo smýšlení).

Význam slov: intrika a pletichy.

Pokud nejde o vydávání ve veřejný posměch ve smyslu § 491 tr. zák., bylo-li komu přičítáno, že na přirozený vývoj politické volební situace odpoví nemlčením a že to budou právě podřízení dělníci, kteří budou nevině trpěti tímto nedostatkem se opanovati.

Tiskař zodpovídá trestně za obsah periodického tiskopisu, jsou-li tu podmínky přičitatelnosti trestného činu podle všeobecných předpisů trestního zákona (§§ 7, 10 tr. zák.; § 1 odst. (1) tisk. nov.; trestný čin podle § 6 tisk. nov. nepřichází u tiskaře v úvahu.

Závazek vydavatele a vlastníka periodického tiskopisu k solidárnímu ručení za peněžitě částky v § 21 tisk. nov. blíže vypočtené je vysloven již zákonem, takže není ani nezbytně nutno, by byl o tom vydán výslovný nález kmetského soudu.

Věcná příslušnost kmetského soudu nemůže být rozšiřována na jiné trestné činy než v §§ 1 a 6 zák. čís. 124/24 uvedené (§ 6 nař. čís. 125/24).

Trestné činy podle § 9 tisk. zák. jsou delikty, jež jest stíhati z povinnosti úřední.

(Rozh. ze dne 12. září 1930, Zm I 616/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce Josefa G-a do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Písku ze dne 23. května 1929, pokud jím byli obžalováni podle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěni ze soukromé obžaloby pro přečiny proti bezpečnosti cti podle § 488, 491 tr. zák. a § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. vyhověl, pokud napadla výrok, jímž byl obžalovaný redaktor Václav R. zproštěn z obžaloby pro přečin podle §§ 488, 491 tr. zák. a § 1 zákona čís. 124/1924 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek v tomto zprošťujícím výroku jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Jinak zmateční stížnost Josefa G-a zavrhl. Zavrhl i zmateční stížnost soukromé obžalobkyně Marie G-ové, jakož i zmateční stížnost soukromého obžalobce Čenka S-e.

Důvody:

Pokud jde o zmateční stížnost soukromého obžalobce Josefa G-a ve spojené trestní věci Tl 11/28, stěhuje si především na to, že kmetský soud závadné větě, podle níž »se Josef G. snažil vyhodit ze sedla intrikami p. Š-a a p. vrch. radu«, »nepřiložil urážlivého smyslu«. Stížnost zdůrazňuje správně, že při uvažování o smyslu zažalovaného projevu nelze nechat bez zřetele, co si pod závadnými výrazy představoval nestranný a prostý čtenář. Zrušovací soud vyslovil opětovně, že při zjišťování smyslu tiskového projevu rozhoduje způsob, jak pojímá nepředpojatý čtenář při rozumném výkladu obsah projevu (sb. n. s. č. 3174), pokud se týče způsob, jak smysl tiskové zprávy mohl býti o sobě chápán čtenáři listu (sb. n. s. č. 3177). Posuzuje-li se věc s tohoto hlediska, nelze onu větu považovati za nezávadnou, nanejvýš při náležitém zřeteli k ostatnímu obsahu článku, soukromého obžalobce se týkajícího a proti němu zahroceného. Lze sice souhlasiti s kmetským soudem, že se slovem »intrika« rozumějí pletichy, jimiž se má překaziti přirozený a obvyklý běh a rozvoj věcí, avšak nesmí se při tom zapomínati, že pletichy již podle obvyčejného pojetí, a podle všeobecných představ a názorů znamenají jednání nekalé, nepoctivé, záludné, lstivé, takže příhoda onoho výrazu je zjevná. Uváží-li se dále, že i v politickém životě má platiti poctivost, slušnost a počestnost, nelze pochybovati o tom, že tvrzením, že kdo nikoli cestou přímou a prostředky čestného muže hodnými, nýbrž intrikami, tedy podlouně, lstně a záludně chtěl osoby sobě nepohodlné odstraniti, vyhoditi z volební soutěže, viní se napadený z nečestného jednání, pokud se týče z opovržlivých vlastností nebo z opovržlivého smýšlení, poněvadž se mu předhazuje intrikánství, pletichářství (nepoctivost v životě politickém). Z toho plyne, že kmetský soud, řeše otázku, zda lze v závadném projevu spatřovati objektivní skutkovou podstatu trestného činu proti bezpečnosti cti, vycházel z mylných právních hledisek a použil tudíž zákona nesprávně (čí. 9 a) § 281 tr. ř.). Bylo proto zmateční stížnosti Josefa G-a vyhověti, pokud napadá zproštění obžalovaného redaktora Václava B-a z obžaloby pro přečin podle § 488, 491 tr. zák. a § 1 tiskové novely ve věci Tl 11/28, rozsudek v tomto výroku zrušiti a, jelikož dosud ne-

byly ze správných hledisek právních zjištěny skutečnosti pro rozhodnutí závažné, podle § 288 odst. 2 čís. 3 tr. ř. věc vrátiti soudu první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl. Podotýká se, že kmetský soud ve zrušené části rozsudku projevuje nesprávný právní názor, pokud, poukazuje k subjektivní stránce trestného činu, mluví o urážlivém úmyslu, neboť po subjektivní stránce stačí v případech §§ 487 a násl. tr. zák. pachatelovo vědomí, že se dotýká cti jiné osoby způsobem tam uvedeným.

Jinak nelze zmateční stížnosti přiznati oprávnění. To platí především, pokud vytýká, že Jan (Vladimír) H. nebyl podle eventuálního návrhu zástupce soukromých obžalobců uznán vinným ani ve smyslu § 9 tiskového zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863 za to, že na časopise »N. S.« byl uveden jako tiskař Jan H., ačkoliv již tiskařem nebyl, nýbrž převedl tiskařskou koncesi na Vladimíra H-u. Vycházíť z § 1, 6 a 28 tiskové novely, že kmetský soud je příslušným jen k rozhodování o trestných činech, uvedených v §§ 1 a 6 zákona, a vyslovil již také zrušovací soud (sb. n. s. č. 3345), že věcná příslušnost kmetského soudu nemůže býti vzhledem k ustanovení § 6 prov. nař. čís. 124/1924 rozšiřována na jiné trestné činy. Nad to dovodil kmetský soud správně, že soukromý obžalobce nebyl ani oprávněn činiti návrh na potrestání obžalovaných ve smyslu § 9 tiskového zákona; jsouť trestné činy podle tohoto zákonného ustanovení delikty, jež jest stíhati z povinnosti úřední, tudíž podle § 2 tr. ř. předmětem obžaloby veřejné, již podati přísluší především státnímu zástupci a kterou může místo něho v mezích trestního řádu převzít soukromý účastník; za něho nelze však ve smyslu §§ 48, 449 tr. ř. považovati soukromého obžalobce. Pokud zmateční stížnost dává na uváženu, zda je za obsah periodického tiskopisu ve smyslu tiskové novely spoluzodpověden i tiskař, stačí poukázati k ustanovení prvního odstavce § 1 tiskové novely, podle něhož platí o trestní zodpovědnosti za obsah periodického tiskopisu ustanovení zákonů trestních, pokud není v novele jinak ustanoveno. Poněvadž se tak ve směrech tu v úvahu přicházejících nestalo, platí v příčině té i nadále dřívější předpisy, najmě i §§ 7, 10 tr. zák. Podle nich může ovšem i tiskař trestně zodpovídati za obsah periodického tiskopisu, ale jen, jsou-li tu podmínky přičitatelnosti trestného činu podle všeobecných předpisů trestního zákona. Těchto podmínek však podle zjištěného stavu věci tu není, pokud by šlo o urážku na cti jakožto trestný čin vědomě spáchaný, poněvadž kmetský soud, uvěřiv hájení se obžalovaného Vladimíra H-y, po skutkové stránce zjistil, že tento obžalovaný není původcem závadného článku a jeho obsah před uveřejněním vůbec neznal. Tento skutkový předpoklad rozsudku stížnost nijak nenapadá. Že se obžalovaný Vladimír H. jako tiskař periodického časopisu provinil nedbalostí při uveřejnění závadného článku a že ho z toho důvodu stíhá odpovědnost za jeho obsah, zmateční stížnost sama neuplatňuje; ostatně nepřichází takový kulposní čin, pokud jde o tiskaře, v úvahu již proto, že § 6 tiskové novely výslovně omezuje zodpovědnost za zanedbání povinné péče na zodpovědného redaktora.

Bezodůvodnou je i zmateční stížnost soukromé obžalobkyně Marie G-ové. Dovolávajíc se důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. napadá rozsudek proto, že kmetský soud vyložil nesprávně závadný výrok, neshledav v něm obvinění soukromé obžalobkyně, dotýkající se její cti způsobem v § 491 tr. zák. naznačeným. Vývody zmateční stížnosti zabývají se výlučně výkladem smyslu pozastavené věty, a to jen po skutkové stránce, takže o zákonném dolíčení zmatku podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. nemůže býti řeči. Jestliž tento zmatek povahy hmotněprávní a jeho věcné dolíčení předpokládá, by se stěžovatel omezil jen na právní úvahy a opíral je jen o skutkový děj kmetským soudem zjištěný, tedy i o výklad, jež dal kmetský soud závadné větě, a by na tomto podkladě dokázal, že a pokud bylo zákona použito nesprávně. O takový důkaz se stěžovatelka ani nepokouší. V jejích vývodech nelze shledati ani věcné dolíčení některého ze zmatků v čís. 5 § 281 tr. ř. výlučně vypočtených. Stížnost vytýká v podstatě, že kmetský soud rozbírá jednotlivé věty v obžalobu dané stati, jakoby prý nebyly v souvislosti, a snaží se dovoditi, že, posuzují-li se závadné výroky s hlediska poslední věty, jest dojiti k závěru, že je soukromé obžalobkyni přičítáno, že na přirozený vývoj politické volební situace odpoví nemlčením a že to budou právě její podřízení dělníci, kteří budou nevině trpěti tímto nedostatkem se opanovati. Stížnost však nenaznačuje ani přímo ani nepřímou, kterou z vad v čís. 5 § 281 tr. ř. uvedených má při svých vývodech na mysli a nelze to ani postřehnouti. Je pravda, že kmetský soud z pozastavené stati: » . . . ale co tomu řekne jeho (t. j. Josefa G-a) paní? Ta sotva bude mlčet. Ubozí mlynářští, ti to odskáčou«, — rozbírá a zkoumá jednotlivé věty takřka samy o sobě, což není postupem zcela nezávadným. Avšak sama stížnost při svém uvažování netvrdí, tím méně dokazuje, že prvé dvě věty obsahují vinění cti soukromé obžalobkyně se dotýkající, naopak zdůrazňuje jen, že těžisko spočívá hlavně na poslední větě. To neušlo ani kmetskému soudu; než soud z úvah v rozsudku blíže nastíněných dospěl k přesvědčení, že význam věty té, ana připouští různé výklady, jest příliš široký a že právě pro tento její všeobecný a proto neurčitý význam nelze v ní spatřovati takovou podstatu, jakou vymezuje 491 tr. zák. nebo jiné trestní ustanovení o urážkách na cti. Že je toto dovozování soudu, o které hlavně jde, stíženo některou z vad v čís. 5 § 281 tr. ř. vypočtených, stížnost nedoličuje nejmě nedoličuje, že nemůže obstáti před pravidly logického myšlení a uvažování. To, co stížnost činí, záleží prostě v tom, že hodnotí a vykládá si sama svémocně pozastavenou stať, staví proti výkladu kmetského soudu výklad svůj a chce, by byl uznán za správný. Je nasnadě, že se tento postup přičítá ustanovením §§ 258 a 288 čís. 3 tr. ř. a že ve skutečnosti není než nepřipustným brojením proti volnému uvažování průvodů soudem nalézacím a založenému na něm soudcovskému přesvědčení. Nehledíc k tomu, je i výklad, jež stížnost dává stíhané stati, tak všeobecný a široký, že ani z něho není patrné, jaké určité zloby měli mlynářští od soukromé obžalobkyně nevině očekávati a trpěti, a tudíž, jaké určité obvinění, cti soukromé obžalobkyně se dotýkající, bylo smyslem projevu proneseno. I kdyby se připustilo, že zá-

vadný výrok byl svou ironisující formou způsobilý vzbuditi u čtenářů časopisu »N. S.« jistou veselost, a snad i smích, nebylo by to ještě o sobě způsobilé, naplniti pojem »vydávání u veřejný posměch« ve smyslu § 491 tr. zák., by tím byla soukromá obžalobkyně tak sesměšněna, že by tím byla zároveň snížena na své vážnosti a účtě, na čem jediné podle zákona záleží. Není-li tu podle toho, co řečeno, již objektivní skutkové podstaty urážky na cti, není zapotřebí obírat se výtkami, jež stížnost činí rozsudku i co do subjektivní stránky případu, nanejvýš ano i tu jde jen o nepřipustné brojení proti formálně bezvadnému zjištění rozsudkovému (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.). Co se týče rozsudkového výroku, týkajícího se spoluobžalovaného Vladimíra H-y, musila býti zmatečná stížnost zamítnuta jako bezdůvodná již proto, že nenapadá rozsudkové zjištění, podle něhož tento obžalovaný není vůbec autorem článku a před tiskem jej nečetl. V tomto směru, jakož i, pokud je stížností žádáno, by tento obžalovaný byl odsouzen podle § 9 zákona o tisku, poukazuje se k tomu, co bylo řečeno při vyřízení zmatečné stížnosti Josefa G-a.

Ve všech případech (Tl 9/28, Tl 11/28 a Tl 12/28) dovolává se zmatečná stížnost důvodu zmatečnosti čís. 4, pokud se týče čís. 7 § 281 tr. ř. proto, že prý kmetský soud přešel mlčením návrh v obžalovacích spisech, by byl vydavatel a vlastník periodického tiskopisu »N. S.« se zřetelem na § 21 tisk. novely činěn zodpovědným jakožto solidární ručitel za peněžitě tresty uložené zodpovědnému redaktoru Václavu R-ovi. Na to budiž především odpověděno, že námitka ta mohla by se týkati jen případu Tl 9/28, v němž byl zodpovědný redaktor Václav R. k soukromé obžalobě Čenka S-e uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče podle § 6 tisk. novely, nikoli však i druhých dvou spojených případů Tl 11/28 a Tl 12/28, ano tam jde o rozsudek zprošťující, takže není vůbec podkladu pro onen výrok. Pokud stížnost má na mysli peněžitý trest 100 Kč, k němuž byl zodpovědný redaktor Václav R. odsouzen k soukromé obžalobě Čenka S-a, netřeba blíže dovoditi, že je dovolávání se důvodů zmatku čís. 4 a 7 § 281 tr. ř. v té příčině formálně pochybené. Neboť výtka stížnosti je bezpředmětná již proto, že soukromý obžalobce Čeněk S., pokud se týče jeho právní zástupce takový návrh, jak jej stížnost uvádí, v trestním řízení vůbec neučinil. Uvedit na konci důvodů k obžalovacímu spisu jen toto: »Vzhledem k ustanovení § 21 zák. čís. 124/1924 v otázce solidárního ručení za trest na penězích, náklady trestního řízení a škody připojuji stejnopis obžalovacího spisu pro výkonný výbor čsl. strany nár. socialistické v T. jako majitele a vydavatele listu«. Tento doslov dokazuje jen, že poukazu na § 21 tisk. novely bylo použito jen k odůvodnění toho, proč se připojuje stejnopis obžalovacího spisu pro majitele a vydavatele listu, nelze však v tom shledati uplatnění návrhu takového obsahu, jak jej nyní činí zmatečná stížnost; a takový určitý návrh, jak to vyžaduje ustanovení § 256 tr. ř., neučinil zástupce soukromého obžalobce ani při hlavním přelíčení, navrhnuv prostě jen odsouzení obžalovaných podle obžaloby s tím jediným dodatkem, že, pokud jde o Jana a Vladimíra H-u, navrhuje odsouzení po případě podle § 9 zákona o tisku. Jen mimochodem budiž proto ještě podotčeno, že

závazek vydavatele a vlastníka periodického tiskopisu k solidárnímu ručení za peněžité částky v § 21 tiskové novely blíže vypočtené je vysloven již zákonem, takže není ani nezbytně nutno, by byl o tom vydán výslovný nálezk kmetského soudu.

Čís. 3939.

Zprošťující rozsudek nemůže býti napadán zmáteční stížností jen ve prospěch obžalovaného; to je vyloučeno povahou důvodu zmatku čís. 8 § 281 tr. ř.

Pokud novinář nezodpovídá (§ 4 tisk. nov.) za sepsanou jím zprávu, byl-li veden zájmem na objasnění nebezpečného zločinu a nevybočil-li z mezí informací daných mu policejním ředitelstvím.

Důvodem použití § 290 tr. ř. mohou býti jen pochybení nalézacího soudu ve směru hmotněprávním.

Otázka, zda byl (nebyl) důkaz pravdy proveden, je otázkou skutkovou.

(Rozh. ze dne 13. září 1930, Zm II 98/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost soukromého obžalobce do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Moravské Ostravě ze dne 24. ledna 1929, jímž byli obžalovaní podle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěni z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 487 a 488 tr. zák. a § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká rozsudku z důvodu čís. 8 § 281 tr. ř. překročení obžaloby tvrdíc, že v těch třech bodech, ve kterých rozsudek obžalované zprošťuje, shledav, že se obžalovaným zdařil důkaz pravdy, obžaloba vůbec nebyla podána a že se proto kmetský soud neprávem obíral dotýcnými domnělými obviněními a obžalované v tom směru zprostil. Zmateční stížnost není oprávněna. I kdyby bylo uznati, že soukromý obžalobce pro ony tři věty článku nežaloval, ač v důvodech i prvotního návrhu i obžalovacího spisu je pozastavena i věta o naléhavém podezření, že pachatelé druhý otisk uschovali a dali falešné mince do oběhu, o níž i rozsudkem uznáno, že se obžalovaným zdařil důkaz pravdy, nebyl by soukromý obžalobce podle zásady §§ 280 a 281 odst. 1 tr. ř. oprávněn uplatňovati důvod zmátečnosti podle čís. 8 § 281 tr. ř. již proto, že obžalovaní byli v naznačeném směru rozsudkem zproštěni a zprošťující rozsudek může býti zmáteční stížností napadán jen v ne prospěch obžalovaných. Tento účel a cíl je však již povahou tohoto důvodu zmátečnosti vyloučen a ostatně se ho soukromý obžalobce ani nedomáhá.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti ani, pokud uplatňuje porušení zákona ve směru hmotněprávním. Proti předpokladu rozsudku, že obsah článku, a to i ve směrech o něž tu jde, odpovídá informacím, jichž se